

La lleugeresa traïdora del 'limoncello'



GETTY

MARINA ESPASA

Passa sovint als restaurants. S'ha acabat l'àpat i el cambrer s'acosta amb una safata: "Limoncelli? Són per baixar!" Diposita sobre la taula uns gots petits plens d'un líquid groc que el més probable és que sigui apreciat a l'instant –"Mmm!"– perquè és bo de passar, però que al cap d'unes hores pot convertir-se en un mal de cap letal per culpa de l'excés de dolçor. No diríem que la nova entrega de les trifulgues del comissari Montalbano sigui dolça, perquè hi ha sang i garrotades, mafiosos i delinqüents, ni que provoqui mal de cap, perquè és de lectura rapidíssima, però sí que recorda el licor italià per la certa lleugeresa i la manca de cos.

La novel·la negra és pura trama, això està clar, però també ho és que els grans clàssics que l'han cultivada han perviscut perquè hi van aportar alguna cosa més: els passejos de Maigret pels *quais* boirosos

de París, els silencis eloqüents dels capellans en les novel·les de Sciascia. Des de fa un cert temps, però, els comissaris que s'han fet més populars, com ara el Harry Hole de Jo Nesbo o el Brunetti de Donna Leon, són en certa manera més tous. Com els seus predecessors, són homes que han passat l'equador de la vida, que n'estimen els plaers bàsics com el menjar i el sexe, una mica misantrops i amb un cervell que els funciona de meravella, però no tenen la mateixa foscor ni el pessimisme vital que caracteritzava els seus *pares*. Montalbano té el famós "escull de pensar", un racó a la vora de l'aigua on s'asseu a meditar, però en cap moment tenim la sensació que res del que li pugui passar serà realment trasbalsador, per a ell o per al lector. Sense que hi tingui res a veure, tot i que en el fons sí que hi té, hi ha un aspecte formal –el tall entre capítols– que no sembla que obeeixi a cap lògica que no sigui la d'un càlcul aproximat del temps que un



EL JOC DE MIRALLS
ANDREA CAMILLERI
EDICIONS 62/
SALAMANDRA
TRADUCCIÓ DE
PAU VIDAL
224 PÀG. / 15 €

lector modern pot dedicar a la lectura, i que provoca un efecte del tot desconcertant, perquè es tallen converses o raonaments ben bé per la meitat.

Aproximació a la cultura local?

Hi ha un altre aspecte que se cita sovint en parlar de la novel·la negra: "L'important no és la trama sinó el que aprenem de la cultura del país on passa la història". Tampoc és el cas: de fet, la trama està molt ben orquestrada i encara millor servida. El "joc de miralls" a què fa referència el títol és marejador de debò i confon el lector més d'una vegada, com ha de ser. Ara, mencionar un parell d'àpats a base d'*arancini* (aquelles boles d'arros arrebossat) o de lasanya (de verdures!) o introduir-hi un cap local de la Màfia no converteix el llibre en un manual de cultura siciliana. I encara hi ha un tercer aspecte que té a veure amb un cert "envelliment" del gènere: la novel·la negra que va enlluernar els lectors, la de Hammett i compa-

nyia, estava escrita als anys 40 i 50, i el context històric justificava en tot moment les anades i vingudes dels protagonistes, que no paraven d'entrar i sortir dels cotxes i de les cases. Avui, amb quatre trucades de mòbil i dues consultes a internet, la majoria dels casos estarien resolts. Costa de continuar creient que cal "passar per la Unitat de Narcòtics havent dinat". Això no és culpa dels escriptors, això són els temps en què escriuen, però el que han de fer és adaptar-s'hi.

Cal fer justícia a una cosa, però, i és la feina del traductor, l'escriptor i lingüista Pau Vidal, que ja fa anys que respon al privilegi d'haver-se convertit en el traductor habitual de Camilleri al català amb una feina molt fina, traslladant els dialectalismes de l'italià a dialectes del català. No es pot dir que no alimentis gens, la lectura d'un Montalbano, però és difícil notar aquell regust especial del fons del paladar. I en canvi és fàcil notar aquella set d'una mica més. ➔

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ



Quinze dies d'excedència
J.M. PALAU I CAMPS
Editorial Moll

Hércules Poirot, Salvo Montalbano i Jules Maigret són tres dels inspectors literaris més coneguts del segle XX. Jaume Arbós, creació de Josep Maria Palau i Camps (1914-1996), és un dels detectius mallorquins més recomanables de seguir. Gràcies a Editorial Moll n'arriba una novel·la inèdita, *Quinze dies d'excedència*, que connecta l'aparició d'un cadàver en un aparcament subterrani amb l'assassinat del pare d'Arbós després de la Guerra Civil.



Enganxa't al running
SÍLVIA TREMOLEDA
Columna

NO-FICCIÓ

"Córrer no només et fa sentir bé mentre dura l'activitat, sinó també un cop has acabat, i, a més, gràcies a un entrenament ben fet el teu cos i el teu cap arriben a ser més eficients". Sílvia Tremoleda ha escrit *Enganxa't al running* per motivar les dones que corren o volen començar a fer-ho. Dividit en apartats pràctics ("Tothom pot córrer?", "Córrer en escenaris diferents" i "Menjar bé és fàcil"), el llibre enganxarà més d'una a aquest hàbit saludable.



75 consells per sobreviure...
MARÍA FRISA
Alfaguara

INFANTIL

Les classes acaben i els nens, en comptes de tornar a casa, han de sumar unes quantes hores fent anglès o qualsevol altra activitat extraescolar. Aquest és el malson de moltes de les criatures d'avui. María Frisa s'ha empescat el llibre *75 consells per sobreviure a les extraescolars*. Com que els petits no tenen potestat per canviar la voluntat dels pares, l'escriptora fa una colla de recomanacions perquè la propina docent els sigui beneficiosa.